

Звичайно, обсяги тренінгових задач не дають можливості виконати їх в аудиторії. Тому їх побудова повинна враховувати консультації студентів викладачем в аудиторії по вузлових моментах обліку господарських операцій, виходячи з їх економічної сутності та методичними засадами їх документування і способів та прийомів відображення їх у системі аналітичних і синтетичних рахунків та реєстрів згідно діючого Плану рахунків Мінфіну України.

Таким чином, тренінгові технології формують у майбутніх спеціалістів здатність до мислення та прийняття самостійних рішень на підставі аналізу конкретної ділової ситуації на підприємстві, та, більше того, спроможність нести відповідальність за їх прийняття. Комплексний тренінг, як завершальний підсумок оволодіння практичними навичками у студентів, — є одним із найважливіших засобів формування знань та практичних компетенцій при підготовці майбутніх спеціалістів з бухгалтерського обліку.

Гнилицька Л. В., канд. екон. наук, доцент,
кафедра обліку підприємницької діяльності

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ З КУРСУ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

Однією з форм сучасних технологій навчання спрямованих на формування поведінки майбутнього фахівця в середовищі професійної діяльності є тренінг.

Тренінгові форми навчання, які запроваджені на кафедрі обліку підприємницької діяльності, передбачають узагальнення результатів самостійної роботи студентів та контролю її виконання за окремими обліковими дисциплінами. Зокрема, для організації стимулювання пізнавальної активності студентів та розвитку їх аналітичного мислення щодо пошуку нестандартних рішень в умовах вітчизняного бізнес-середовища розроблено та впроваджено в навчальний процес тренінг з дисципліни «Управлінський облік» на тему «Прийняття управлінських рішень на основі релевантної інформації».

Він побудований з урахуванням методичних рекомендацій, які викладаються у навчальних посібниках, виданих Київським національним економічним університетом з питань тренінгових технологій навчання.

Тренінг побудовано на основі ділової гри, що передбачає імітацію діяльності комерційної організації на підставі реальних практичних даних щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства шляхом впливу на окремі види витрат, обсяги діяльності та ціну виробів.

Він розрахований на 4 академічні години, зокрема 2 години роботи студентів у міні-групах та 2 години — підсумкове заняття.

Метою тренінгу є набуття студентами практичних навичок прийняття управлінських рішень за допомогою аналізу взаємозв'язку «витрати — обсяг діяльності — прибуток» у процесі планування, управління та контролю діяльності підприємства. Мета тренінгу конкретизується наступними завданнями:

- закріплення набутих теоретичних знань з дисципліни управлінський облік за темами «Аналіз взаємозв'язку «витрати — обсяг діяльності — прибуток»», «Аналіз релевантності управлінських рішень», «Бюджетування та контроль»;

- вироблення практичних навичок у студентів щодо застосування інструментарію аналізу взаємозв'язку «витрати — обсяг діяльності — прибуток» у процесі прийняття управлінських рішень та бюджетуванні;

- поглиблення здібностей аналітичного мислення студентів в умовах конкретної практичної ситуації;

- набуття студентами навичок прийняття спільного рішення при виконанні колективного завдання.

В основу тренінгу покладено конкретну практичну ситуацію, яка передбачає розробку певних стратегій дій щодо підвищення прибутковості окремого напрямку діяльності підприємства та формування бюджетного звіту про його прибуток. При цьому до уваги взято пропозиції трьох основних управлінських підрозділів: фінансового відділу, відділу збуту та виробничого відділу щодо впливу на окремі показники діяльності підприємства для досягнення бажаної мети. Він складається з трьох етапів:

- організаційного;

- основного;

- презентаційного.

На першому етапі (організаційному) відбувається ознайомлення студентів зі структурою тренінгу, тобто визначається його мета та завдання, формується склад груп учасників та видаються викладачем кожній групі матеріали ситуаційного завдання.

Формування груп дає можливість створити атмосферу міні-колективу основних економічних служб підприємства і передбачає розмежування студентів на три відділи (фінансовий відділ, відділ збу-

ту, виробничий відділ) та бюджетний комітет підприємства. Для цього студентів розподіляють по 7—8 осіб залежно від чисельності академічної групи таким чином, щоб у їх складі було приблизно порівну студентів з високим рівнем знань, середнім та слабким. Студенти самостійно обирають у кожній групі керівника (лідера, який візьме на себе обов'язок презентувати визначену стратегію дій), а також експерта, що буде входити до бюджетного комітету і поряд з експертами з інших відділів та викладачем приймати рішення щодо впровадження в дію однієї із стратегій розвитку.

Завдання тренінгу видається кожній групі в одному екземплярі на магнітному чи паперовому носіїві. Воно має вигляд таблиці, що імітує пробний бюджетний звіт про прибуток і потребує внесення змін у його показники з метою визначення більш високого рівня рентабельності певного напрямку діяльності підприємства. Окремо кожній групі видається інформація, що передбачає перелік змін у складі витрат, обсягів діяльності та ціни на продукцію, що призводить до змін у прогнозованому бюджеті.

На другому етапі (основному) відбувається проектування дій на основі наданої інформації в межах кожної групи, виходячи з аналізу позитивних аспектів та вад у запропонованій стратегії дій.

У процесі обговорення впливу зазначених у завданні змін окремих показників діяльності на розмір операційного прибутку та формування власної стратегії розвитку, студенти розраховують проміжні показники беззбитковості (точка беззбитковості, запас міцності, коефіцієнт маржинального доходу), порівняння яких дасть можливість вибрати найперспективнішу альтернативу розвитку навіть при рівних показниках прибутковості діяльності.

Викладач пропонує, щоб методика розрахунку цих показників відрізнялася одна від одної (наприклад, фінансовий відділ може обрати графічний підхід, відділ збуту — формульний підхід, а виробничий відділ — підхід на основі завантаження виробничих потужностей), головне, щоб студенти вміло оперували зазначеними категоріями при презентації власної стратегії розвитку підприємства.

Оформлення результатів тренінгу здійснюється у вигляді бюджетів, наданих кожним відділом, що відображає бачення кожної групи студентів стосовно впливу внесених змін на очікуваний прибуток підприємства, які подаються до бюджетного комітету.

На третьому етапі (презентаційному) відбувається презентація виконаного ситуаційного завдання кожною із груп, при цьому представники інших груп разом з викладачем оцінюють правильність, повноту та обґрунтованість наданих рішень.

Презентація імітує засідання бюджетного комітету підприємства щодо розгляду наданих пропозицій. При цьому експерти з різних відділів та викладач заслуховують бюджети надані керівниками кожного із трьох відділів, визначають переваги та недоліки кожної з альтернатив та обирають ту із них, яка найбільше відповідає стратегії розвитку підприємства в цілому. Крім цього, бюджетний комітет, заслухавши думку кожного із підрозділів, інтегрує показники визначені у різних колективах з метою вироблення оптимального рішення. Після всебічного обговорення наданих бюджетів бюджетний комітет складає остаточний бюджетний звіт про прибуток, що й приймається до виконання.

Отже, така методика проведення тренінгу дає можливість переорієнтувати студента з облікового працівника, який лише формує інформацію необхідну для управління, на працівника, що здатний на підставі цієї інформації приймати тактичні та стратегічні управлінські рішення.

Городянська Л. В., канд. екон. наук, докторант,
кафедра обліку підприємницької діяльності

ТРЕНІНГ З ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У МАГІСТРІВ: «ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ»

Розроблення і впровадження в економічну освіту комплексних тренінгів з обліку та аудиту є запорукою успішного розвитку творчого мислення у студентів, набуття ними професійних навичок та досвіду зі спеціальності. Прикладом комплексного тренінгу виконання та прийняття рішень для магістрів спеціальності 8106/1 денної та/або вечірньої форми навчання є тренінг — «Організація обліку основних засобів». Проводиться він протягом часу, запланованого тематичним планом дисципліни, та поєднує самостійну роботу студентів з їх практичною участю на заняттях.

Метою тренінгу є формування у студентів практичних навичок та вмінь щодо організації облікового, контрольного та аналітичного процесів на підприємстві будь-якої форми власності та виду економічної діяльності.